

РЕЦЕНЗИЯ

От: *Професор, д-р Вяра Борисова Стоилова*

Университет за национално и световно стопанство

Научна специалност: Социология

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“ по научна специалност в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 557/23.02.2026г. на Зам. Ректора на УНСС по НИД.

Автор на дисертационния труд: *Трифон Стоянов Трифонов*

Тема на дисертационния труд: *„Корупция при обществени поръчки“*

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Икономическа социология“, *Общикономически факултет* на УНСС по научна специалност „Социология“ съгласно Заповед на Ректора на УНСС №1030/17.04.2019г. Обучението е осъществено в *задочна* форма през периода 17.04.2019 г. – 23.02.2026г.

Трифон Стоянов Трифонов е завършил висше образование по специалност „Право“ и по специалност „Финанси“ в Университет за национално и световно стопанство. Има продължителен и разнообразен преподавателски опит в УНСС по учебни дисциплини пред бакалаври от специалност „Икономика на отбраната и сигурността“ и пред магистри от специалност „Противодействие на корупцията“, водена от катедра „Финансов контрол“. Притежава практически опит по темата на дисертацията от работата си в институции, които пряко са ангажирани с противодействие на корупцията и финансовите престъпления. След завършване на

висшето си образование в УНСС докторант Трифонов постъпва на работа в ДАНС, а след това преминава в КОНПИ, която по-късно е трансформирана в КПКОНПИ, заемайки различни длъжности, включително директор на дирекция и главен секретар.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е в обем от 174 страници. Основният текст е структуриран в увод, три глави и заключение, към които са добавени и 3 приложения. За изготвянето на своя труд докторантът е използвал 156 източника на информация, 99 от които са на латиница.

В **Увода** докторантът аргументира актуалността на изследваната от него тема, обекта, предмета, целта и тезата на своя дисертационен труд.

Актуалността на темата на дисертацията се предопределя от значителния обем публични средства, които се разходват чрез обществени поръчки, включително национално и европейско финансиране, както и трайните обществени съмнения за непрозрачност, конфликт на интереси, ограничена конкуренция и дори „завладяна държава“. Целта, която си поставя дисертантът е „да се анализират формите и механизмите на корупция при обществените поръчки в Република България, както и да се анализират действащи мерки и институционални механизми за тяхното предотвратяване и контрол, с оглед формулиране на изводи и препоръки за повишаване на прозрачността и отчетността в системата на обществените поръчки“. Задачите за постигането на тази цел са организирани в логическа последователност и йерархична структура. Налице е ясно разграничение между обекта и предмета на изследването.

Докторантът определя тезата на своя труд по следния начин: „Корупцията при обществените поръчки в България представлява системен и устойчив проблем, обусловен от институционални слабости, ограничена прозрачност и неефективен контрол, като съществуващите политики и мерки за противодействие не постигат в достатъчна степен своето предназначение“. Така формулирана тезата е адекватна на предметното поле на изследването и позволява нейната емпирична и аналитична проверка.

За извършване на дисертационното изследване са използвани релеванти теоретични и емпирични методи.

Първа глава на дисертационния труд „ТЕОРЕТИЧНИ ПЕРСПЕКТИВИ ПРИ ИЗСЛЕДВАНЕ НА КОРУПЦИЯТА ПРИ ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ“ представя систематичен и концептуално издържан теоретичен анализ на корупцията в контекста на обществените поръчки. Докторантът демонстрира добро познаване на основните научни дебати и подходи при дефинирането на корупцията, което му позволява да формулира ясно аргументирана и съобразена с целите и предмета на дисертационното изследване авторска дефиниция на корупцията. В нея акцентът е поставен върху противоправния характер на корупционното поведение, връзката му с власт и публична длъжност, както и върху целта за постигане на неследваща се облага, което го прави функционално приложимо в рамките на по-нататъшния анализ.

В тази част на дисертационния труд е представен обстоен и добре структуриран преглед на социологическите теории, релевантни за изследване на корупцията при обществените поръчки. Теоретичните подходи са групирани в макро- и микротеоретични перспективи, което позволява да се очертаят различни аналитични нива на обяснение – от структурни и институционални фактори до индивидуално и групово поведение. Докторантът демонстрира умение да ситуира корупцията в по-широкия контекст на социологическите теории за престъпността, като аргументирано фокусира анализа върху социологическата перспектива за сметка на други дисциплинарни подходи. Подчертано е общото между разглежданите теории – разбирането на престъплението и корупцията като социално-правен феномен, обусловен от взаимодействието на обективни и субективни фактори, което свидетелства за концептуална последователност в изложението. Изведени и аргументирани са теоретичните подходи, които ще бъдат приложени в емпиричното изследване. Възприетият интегриран аналитичен подход представлява силна страна на труда, тъй като разглежда корупцията не като изолирано отклонение, а като резултат от взаимодействието между институционални условия, социални процеси и отслабени механизми на контрол. Формулираните аналитични инструменти – анализ на процедурите и контролните механизми, използване на „червени флакове“ като

индикатори за риск от корупция, изследване на условията за възпроизвеждане и нормализиране на корупционни практики, както и анализ на динамиката и ескалацията на нарушенията – са ясно дефинирани и логически обвързани с теоретичната рамка.

Като цяло първа глава се отличава с добра структурираност, теоретична обоснованост и яснота на аналитичната логика. Тя създава стабилна концептуална основа за последващия емпиричен анализ и демонстрира способността на докторанта да работи с теоретични модели и да ги адаптира към конкретен изследователски контекст.

Втората глава на дисертационния труд „СОЦИАЛНО КОНСТРУИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ“ е посветена на анализа на обществените поръчки като социално конструиран процес, в който формалните нормативни изисквания и неформалните практики се преплитат и функционират като част от една динамична институционална система. Докторантът надгражда разбирането за обществените поръчки като чисто технически или пазарен механизъм, като ги ситуйра в по-широк социален и нормативен контекст. Проследено е развитието на европейската нормативна рамка и въвеждането на стратегически подход към обществените поръчки, при който в процедурите по възлагане постепенно се интегрират социални, трудови и екологични цели. Докторантът коректно интерпретира ролята на правото на ЕС в трансформирането на обществените поръчки от неутрален пазарен инструмент в механизъм за постигане на по-широки обществени и устойчиви цели, като използва адекватно релевантни научни източници. Това теоретично позициониране създава важна предпоставка за последващия анализ на напрежението между формално заложените цели и практиките по тяхното прилагане.

Анализирана е и действащата нормативна уредба у нас, като са изведени основните структурни компоненти на процеса – ролята и видовете възложители, спецификите на възложителя в конкретен случай, възможностите за делегиране на правомощия, както и организационните аспекти на възлагането. Това допринася за по-ясното очертаване на институционалната рамка, в която се формират както възможностите за ефективно управление, така и потенциалните предпоставки за корупционни практики. Докторантът предлага и аналитично обобщение на основните

етапи в процеса на обществените поръчки – планиране, провеждане, възлагане, изпълнение и контрол. Макар тези етапи да не са изрично фиксирани в законодателството, тяхното извеждане е аргументирано и функционално, като създава удобна рамка за идентифициране и анализ на рискови зони и корупционни уязвимости в различните фази на процеса.

Като цяло втора глава се отличава с добра концептуална яснота, логическа структурираност и адекватно съчетаване на нормативен и социологически анализ. Тя изпълнява важна подготвителна функция за емпиричната част на дисертацията, като очертава институционалния и процесуалния контекст, в рамките на който корупционните практики при обществените поръчки могат да бъдат анализирани по-задълбочено.

Третата глава на дисертационния труд „ПРОЯВЛЕНИЯ НА КОРУПЦИЯ ПРИ ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ В БЪЛГАРИЯ – ЕМПИРИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ“ представя авторско емпирично изследване, посветено на корупцията при обществените поръчки, като интегрира методологически обоснован подход, аналитична обработка на данните и ясно формулирани изводи. Емпиричната част е логично свързана с теоретичната рамка, разработена в предходните глави, и демонстрира последователно прилагане на избраните аналитични инструменти към конкретен изследователски контекст.

Изследването е реализирано чрез качествен метод, основан на провеждането на дълбочинни интервюта с експерти, пряко ангажирани с процесите на обществени поръчки и противодействието на корупцията. Изборът на полустандартизиран въпросник е методологически адекватен с оглед на сложния и чувствителен характер на темата, както и на ограничената численост на релевантната експертна общност в България. Включването на различни групи респонденти – експерти по обществени поръчки, представители на правоохранителни и контролни органи, както и възложители – позволява да бъдат обхванати разнообразни институционални перспективи и да се постигне по-пълна картина на разглежданите процеси. Това допринася за повишаване на аналитичната стойност и валидност на получените резултати.

Анализът на емпиричните данни разкрива, че съмнения за корупционни практики могат да възникнат на всички етапи от процеса на организиране и възлагане на обществени поръчки, като особено висока концентрация на рискове се наблюдава при формулирането на условията и при избора на изпълнител. Именно в тези фази се идентифицират устойчиви практики за насочване на поръчки към конкретни икономически субекти, ограничаване на конкуренцията и заобикаляне на формалните правила. Същевременно слабостите в контрола върху изпълнението на договорите създават условия тези практики да бъдат прикривани или впоследствие легитимирани чрез договорни изменения, анекси и допълнителни споразумения, което допълнително ерозира прозрачността и отчетността на системата.

Емпиричното изследване идентифицира повтарящи се модели на нарушения и рискови практики, които свидетелстват за системен, а не инцидентен характер на корупцията при обществените поръчки. Аналитично е обоснована връзката между тези практики и по-широки процеси на институционално отслабване и „завладяване на държавата“, при които публичните ресурси и регулаторни механизми се подчиняват на частни интереси.

Формулираните изводи и предложения за подобряване на противодействието на корупцията при обществените поръчки са логично следствие от емпиричния анализ и са адекватно съотнесени към установените проблемни зони. Те очертават възможности за ограничаване на корупционните рискове чрез засилване на контролните механизми, повишаване на прозрачността и намаляване на дискретната власт в ключови етапи от процеса.

Като цяло трета глава представлява съществен принос към дисертационния труд, като демонстрира способност на докторанта да провежда самостоятелно емпирично изследване и да извежда аналитично обосновани заключения с висока научна и практическа стойност.

Заключението на дисертационния труд синтезира постигнатите резултати и очертава възможности за бъдещи изследвания. Дисертационният труд успешно постига поставената цел – изследване на формите и механизмите на корупция при

обществените поръчки в България, анализ на институционалните и контролни мерки за тяхното предотвратяване и формулиране на препоръки за повишаване на прозрачността и отчетността в системата. Основната теза е убедително доказана: корупцията при обществените поръчки представлява системен и устойчив проблем, обусловен от институционални слабости, ограничена прозрачност и неефективен контрол, като съществуващите политики и мерки за противодействие не изпълняват в достатъчна степен своето предназначение.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В резултат на дисертационното изследване са постигнати следните научни и научно-приложни резултати:

Теоретико-методологически резултати

1. Дисертационният труд представя систематичен и концептуално издържан теоретичен анализ на корупцията в контекста на обществените поръчки
2. Докторантът формулира авторска работна дефиниция на корупцията, която е ясно аргументирана и съобразена с целите и предмета на дисертационното изследване.

Емпирични резултати (от проведеното изследване)

1. Установено е, че корупцията се реализира не само чрез открити нарушения на законодателството, но и чрез привидно легални практики, които използват нормативни пропуски и институционални механизми в полза на ограничен кръг икономически и политически актьори.
2. Установено е, че корупционните практики се стабилизират чрез отсъствие на ефективен контрол и взаимозависимост между участниците.
3. Корупцията е сведена не само до индивидуални нарушения, а до устойчив социален процес, в който публичната власт обслужва интересите на частни икономически и политически мрежи.

4. Установено е, че антикорупционните механизми често функционират формално, без да засягат структурните и същински проблеми на системата, тъй като . контролът понякога се превръща в част от механизма, легитимиращ възпроизводството на корупцията.

4. Оценка на получените научни и научно-приложни приноси

Настоящото дисертационно изследване съдържа следните основни научни и научно-приложни приноси:

1. Дисертацията допринася за теоретичното разбиране на корупцията при обществените поръчки като институционализирана социална практика, а не като индивидуално отклонение или изключение от нормативния ред.

2. Предложено е разграничение между формалната нормативна рамка на обществените поръчки и неформалните институционализирани практики, които функционират паралелно на нея. Това разграничение позволява по-прецизен анализ на корупционните механизми и показва как легални процедури могат да бъдат използвани за постигане на нелегитимни резултати.

3. Изследването демонстрира приложимостта на социологическа интерпретация към сфера, която традиционно се изследва чрез правни или икономически подходи. Комбинацията от анализ на нормативни документи, емпирични данни и интерпретация на идентифицирани практики на нарушения позволява разкриване на скритите механизми на възпроизводство на корупцията.

4. Дисертацията аргументира тезата, че обществените поръчки функционират като ключов инструмент за преразпределение на публични ресурси в условията на завладяна държава, като чрез тях се осъществява трайно обвързване между политическа власт и частни икономически интереси. По този начин допринася за по-дълбоко разбиране на ролята на обществените поръчки в механизмите на институционално завладяване.

5. Формулирани са насоки за антикорупционни мерки, които надхвърлят формалния контрол и санкциониране и акцентират върху конкретни препоръки за

повишаване на институционалната отчетност и промяна на социално споделени ценности и практики. Тези насоки могат да бъдат използвани при разработване на политики за реформа в сферата на обществените поръчки.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е автор на четири публикации по темата на дисертацията, с което изпълнява изискванията за публикации, предвидени в индивидуалния учебен план, вътрешнонормативните актове на УНСС и изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и НАЦИД.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът в обем от 67 страници е представен на български и английски език. Той следва структурата на дисертационния труд и коректно представя съдържанието на всичките му раздели, като поставя акценти върху параметрите на изследването и основните резултати, обобщени в заключението и в посочените приноси.

7. Критични бележки и препоръки

Като оценявам високо представения дисертационен труд, препоръчвам на докторанта да продължи своята изследователска дейност в областта на корупцията при обществените поръчки.

8. Заключение

Представеният труд представлява цялостно, завършено и значимо научно изследване, посветено на актуален и сложен обществен проблем, свързан с изразходването на публични средства. Докторантът е демонстрирал способност самостоятелно да формулира изследователски проблем, да изгради адекватна теоретична и методологическа рамка и да проведе емпирично изследване, чиито резултати имат както научни приноси, така и висок научно приложен потенциал. Дисертацията е разработена в съответствие с нормативните изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, отразени в Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за неговото

приложение и на Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС.

Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на настоящото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” по научна специалност „Социология“, професионално направление 3.1 „Социология, антропология и науки за културата“ на докторант Трифон Стоянов Трифонов.

Дата

25.01.2026 г.

Подпис

REVIEW

By: Professor, PhD Vyara Borisova Stoilova

University of National and World Economy

Scientific specialty: Sociology

Subject: Dissertation submitted for the award of the educational and scientific degree **Doctor** at the University of National and World Economy.

Rationale for submitting this review: Participation as a member of the Scientific Jury for the defense of the dissertation in accordance with Order No. 557/23.02.2026 of the Vice-Rector for Research and Development of the University of National and World Economy.

Author of the dissertation: Trifon Stoyanov Trifonov

Title of the dissertation: *“Corruption in Public Procurement”*

1. Information about the doctoral candidate

The doctoral student studied under the doctoral program at the "Economic Sociology" Department at the "General Economics" Faculty of the UNWE in the scientific specialty "Sociology" in accordance with the Order of the Rector of the UNWE No.

No.1030/17.04.2019 . The doctoral training was conducted in a part-time form of study during the period 17 April 2019 – 23 February 2026.

Trifon Stoyanov Trifonov holds higher education degrees in Law and Finance from the University of National and World Economy. He has extensive and diverse teaching experience at the same university, delivering courses to undergraduate students in the programme *Economics of Defence and Security* and to master's students in the programme *Counteracting Corruption*, administered by the Department of Financial Control.

The candidate also possesses substantial practical experience related to the topic of the dissertation, gained through his professional work in institutions directly involved in combating corruption and financial crime. After completing his higher education at the University of National and World Economy, PhD candidate Trifonov began his professional career at the State Agency for National Security, and subsequently continued his work at the Commission for Illegal Assets Forfeiture, later transformed into the Commission for Counteracting Corruption and Illegal Assets Forfeiture. Within these institutions he held various positions, including Director of Directorate and Chief Secretary.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The submitted dissertation comprises 174 pages. The main body of the text is structured into an Introduction, three chapters, and a Conclusion, supplemented by three appendices. In preparing the dissertation, the PhD candidate has used 156 sources of information, 99 of which are in Latin script.

In the Introduction, the doctoral candidate substantiates the relevance of the research topic, as well as the object, subject, objective, and thesis of the dissertation.

The relevance of the dissertation topic is determined by the substantial volume of public funds allocated through public procurement procedures, including both national and European funding, as well as by the persistent public concerns regarding lack of transparency, conflicts of interest, restricted competition, and even phenomena described as “state capture.”

The objective set by the doctoral candidate is *“to analyse the forms and mechanisms of corruption in public procurement in the Republic of Bulgaria, as well as to examine the existing measures and institutional mechanisms for their prevention and control, with a view to formulating conclusions and recommendations aimed at increasing transparency and accountability within the public procurement system.”*The tasks formulated to achieve this objective are organized in a logical sequence and hierarchical structure. A clear distinction is made between the object and subject of the research.

The doctoral candidate formulates the thesis of the dissertation as follows: *“Corruption in public procurement in Bulgaria represents a systemic and persistent problem, conditioned by institutional weaknesses, limited transparency, and ineffective control, while the existing anti-corruption policies and measures fail to sufficiently achieve their intended purpose.”*As formulated, this thesis is consistent with the subject area of the research and allows for its empirical and analytical verification.

For the purposes of the dissertation research, the author employs relevant theoretical and empirical methods.

The first chapter presents a systematic and conceptually grounded theoretical analysis of corruption in the context of public procurement. The doctoral candidate demonstrates a solid understanding of the principal academic debates and approaches related to defining corruption, which enables him to formulate a clearly argued authorial definition of corruption, aligned with the objectives and subject of the dissertation research.

In this definition, emphasis is placed on the unlawful nature of corrupt behaviour, its connection with power and public office, and the pursuit of undue benefit, which makes the definition functionally applicable for the purposes of the subsequent analysis. This part of the dissertation provides a comprehensive and well-structured review of sociological theories relevant to the study of corruption in public procurement. The theoretical approaches are grouped into macro- and micro-theoretical perspectives, which allows the identification of different analytical levels of explanation—ranging from structural and institutional factors to individual and group behaviour.

The doctoral candidate demonstrates the ability to situate corruption within the broader framework of sociological theories of crime, while justifiably focusing the analysis primarily on the sociological perspective, rather than on alternative disciplinary approaches. The common element among the reviewed theories is also highlighted—namely, the understanding of crime and corruption as socio-legal phenomena, shaped by the interaction of objective and subjective factors. This indicates conceptual coherence and consistency in the exposition.

The theoretical approaches that will be applied in the empirical study are clearly identified and justified. The integrated analytical approach adopted in the dissertation represents a significant strength of the study, as it examines corruption not as an isolated deviation but as a result of the interaction between institutional conditions, social processes, and weakened control mechanisms. The analytical tools formulated by the doctoral candidate—including analysis of procedures and control mechanisms, the use of “red flags” as indicators of corruption risk, examination of the conditions for the reproduction and normalization of corrupt practices, and analysis of the dynamics and escalation of violations—are clearly defined and logically linked to the theoretical framework.

Overall, Chapter One is characterized by good structure, strong theoretical grounding, and clarity of analytical logic. It provides a solid conceptual foundation for the subsequent empirical analysis and demonstrates the doctoral candidate’s ability to work with theoretical models and adapt them to a specific research context.

The second chapter of the dissertation, entitled “The Social Construction of Public Procurement,” is devoted to the analysis of public procurement as a socially constructed process, in which formal regulatory requirements and informal practices intersect and function as components of a dynamic institutional system. The doctoral candidate advances the understanding of public procurement beyond a purely technical or market-based mechanism, situating it within a broader social and normative context.

The chapter traces the development of the European regulatory framework and the introduction of a strategic approach to public procurement, whereby social, labour, and environmental objectives are gradually integrated into procurement procedures. The doctoral

candidate correctly interprets the role of European Union law in transforming public procurement from a neutral market instrument into a mechanism for achieving broader societal and sustainability goals, making appropriate use of relevant academic sources. This theoretical positioning creates an important basis for the subsequent analysis of the tension between formally established objectives and the practices through which they are implemented.

The current national regulatory framework is also examined, with the principal structural components of the procurement process being identified—namely, the role and types of contracting authorities, the specific characteristics of the contracting authority in particular cases, the possibilities for delegation of powers, and the organizational aspects of the procurement process. This contributes to a clearer delineation of the institutional framework within which both opportunities for effective governance and potential preconditions for corrupt practices emerge.

The doctoral candidate also proposes an analytical synthesis of the principal stages in the public procurement process—planning, conduct of the procedure, award, implementation, and control. Although these stages are not explicitly defined in the legislation, their conceptual identification is well-argued and functionally justified, providing a useful framework for identifying and analysing risk areas and corruption vulnerabilities across the different phases of the procurement process.

Overall, Chapter Two is characterized by clear conceptual reasoning, logical structure, and an appropriate integration of normative and sociological analysis. It performs an important preparatory function for the empirical part of the dissertation, outlining the institutional and procedural context within which corrupt practices in public procurement can be analysed in greater depth.

The third chapter of the dissertation, entitled “Manifestations of Corruption in Public Procurement in Bulgaria – An Empirical Study,” presents an original empirical study devoted to corruption in public procurement. It integrates a methodologically grounded approach, analytical processing of data, and clearly formulated conclusions. The empirical section is logically connected to the theoretical framework developed in the preceding chapters and

demonstrates the consistent application of the selected analytical tools within a specific research context.

The research is conducted through a qualitative method, based on in-depth interviews with experts directly involved in public procurement processes and in anti-corruption activities. The choice of a semi-structured questionnaire is methodologically appropriate in view of the complex and sensitive nature of the topic, as well as the limited size of the relevant expert community in Bulgaria. The inclusion of different groups of respondents—public procurement experts, representatives of law-enforcement and supervisory authorities, as well as contracting authorities—makes it possible to capture diverse institutional perspectives and to obtain a more comprehensive picture of the processes under examination. This contributes to increasing the analytical value and validity of the results obtained.

The analysis of the empirical data reveals that suspicions of corrupt practices may arise at all stages of the public procurement process, with a particularly high concentration of risks observed during the formulation of procurement conditions and the selection of contractors. It is precisely at these stages that persistent practices aimed at directing procurement contracts toward specific economic actors, restricting competition, and circumventing formal rules are identified. At the same time, weaknesses in the control mechanisms governing contract implementation create conditions that allow such practices to be concealed or subsequently legitimized through contractual amendments, annexes, and supplementary agreements, which further erodes the transparency and accountability of the system.

The empirical study identifies recurring patterns of violations and risk practices, indicating that corruption in public procurement is systemic rather than incidental in nature. An analytical link is established between these practices and broader processes of institutional weakening and “state capture,” whereby public resources and regulatory mechanisms become subordinated to private interests. The conclusions and proposals formulated for improving the prevention and counteraction of corruption in public procurement logically derive from the empirical analysis and are appropriately related to the identified problem areas. They outline possible avenues for reducing corruption risks through

the strengthening of control mechanisms, increased transparency, and the reduction of discretionary power at key stages of the procurement process.

Overall, Chapter Three constitutes a substantial contribution to the dissertation, demonstrating the doctoral candidate's ability to conduct independent empirical research and to derive analytically grounded conclusions of significant scientific and practical value.

The Conclusion of the dissertation synthesizes the results achieved and outlines prospects for future research. The dissertation successfully achieves its stated objective—namely, to examine the forms and mechanisms of corruption in public procurement in Bulgaria, to analyse the institutional and control measures aimed at their prevention, and to formulate recommendations for enhancing transparency and accountability within the system. The main thesis is convincingly substantiated: corruption in public procurement represents a systemic and persistent problem, conditioned by institutional weaknesses, limited transparency, and ineffective control, while the existing policies and measures aimed at counteracting corruption fail to adequately fulfil their intended purpose.

3. Evaluation of the obtained scientific and applied scientific results

As a result of the dissertation research, the following scientific and applied scientific results have been achieved:

Theoretical and Methodological Results

1. The dissertation presents a systematic and conceptually well-grounded theoretical analysis of corruption in the context of public procurement.
2. The doctoral candidate formulates an authorial working definition of corruption, which is clearly substantiated and aligned with the objectives and subject of the dissertation research.

Empirical Results (from the conducted study)

1. It has been established that corruption is manifested not only through explicit violations of legislation, but also through seemingly lawful practices that exploit regulatory gaps and institutional mechanisms for the benefit of a limited circle of economic and political actors.

2. It has been found that corrupt practices become stabilized through the absence of effective control and through interdependencies among the actors involved.
3. Corruption is conceptualized not merely as a set of individual violations, but as a sustained social process in which public authority serves the interests of private economic and political networks.
4. It has been established that anti-corruption mechanisms often operate in a formal manner, without addressing the structural and substantive problems of the system, as control mechanisms may at times become part of the very process that legitimizes the reproduction of corruption.

4. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

The present dissertation research contains the following major scientific and applied scientific contributions:

1. The dissertation contributes to the theoretical understanding of corruption in public procurement as an institutionalized social practice, rather than as an individual deviation or an exception to the normative order.
2. A distinction is proposed between the formal regulatory framework governing public procurement and the informal institutionalized practices that operate in parallel to it. This distinction enables a more precise analysis of corruption mechanisms and demonstrates how formally legal procedures may be used to achieve illegitimate outcomes.
3. The study demonstrates the applicability of a sociological interpretation to a field traditionally examined primarily through legal or economic approaches. The combination of analysis of regulatory documents, empirical data, and interpretation of identified patterns of irregular practices makes it possible to reveal the underlying mechanisms through which corruption is reproduced.
4. The dissertation substantiates the thesis that public procurement functions as a key instrument for the redistribution of public resources under conditions of state capture, through which a sustained linkage between political power and private economic

interests is established. In this way, the study contributes to a deeper understanding of the role of public procurement within the mechanisms of institutional capture.

5. Guidelines for anti-corruption measures are formulated that go beyond formal control and sanctioning mechanisms, emphasizing specific recommendations aimed at strengthening institutional accountability and transforming socially shared values and practices. These guidelines may serve as a basis for the development of reform policies in the field of public procurement.

6. 5. Evaluation of the publications related to the dissertation

The doctoral candidate is the author of four publications related to the topic of the dissertation, thereby fulfilling the publication requirements stipulated in the individual study plan, the internal regulations of the University of National and World Economy, as well as the requirements of the Bulgarian Law on the Development of Academic Staff and the relevant implementing regulations.

6. Evaluation of the abstract

The dissertation abstract, comprising 67 pages, is presented in Bulgarian and English. It follows the structure of the dissertation and accurately reflects the content of all its sections, highlighting the main parameters of the research and the principal results, summarized in the conclusion and in the stated contributions.

7. Critical remarks, recommendations and questions

While highly appreciating the submitted dissertation, I would recommend that the doctoral candidate continue his research activity in the field of corruption in public procurement, as the topic offers significant potential for further scientific development and practical application.

8. Conclusion

The submitted dissertation represents a comprehensive, well-developed, and significant scholarly study devoted to a topical and complex societal problem related to the expenditure of public funds. The doctoral candidate has demonstrated the ability to independently formulate a research problem, to construct an appropriate theoretical and methodological

framework, and to conduct an empirical study whose results possess both scientific contributions and substantial applied research potential.

The dissertation has been developed in accordance with the regulatory requirements for awarding the educational and scientific degree *Doctor* as stipulated in the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, its implementing regulations, and the Regulations on the organization and conduct of procedures for acquiring academic degrees and holding academic positions at the University of National and World Economy.

All of the above provides sufficient grounds for me to propose to the distinguished members of the Scientific Jury that the educational and scientific degree Doctor in the academic field of Sociology, professional field 3.1 “Sociology, Anthropology and Cultural Studies,” be awarded to Trifon Stoyanov Trifonov.

20 January 2026

Signature: